

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0251/2013

26.8.2013

JELENTÉS

a kísérő nélküli kiskorúak európai uniós helyzetéről
2012/2263(INI))

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

Előadó: Nathalie Griesbeck

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	15
VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	19
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	25

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a kísérő nélküli kiskorúak európai uniós helyzetéről 2012/2263(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, és különösen annak 3. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 67. és 79. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának rendelkezéseire, különösen 24. cikkére,
- tekintettel az emberi jogok európai egyezményére és az ahhoz csatolt jegyzőkönyvekre,
- tekintettel az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatára;
- tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez intézett 2010. május 6-i közleményére a kísérő nélküli kiskorúakról szóló cselekvési tervről (2010–2014) – COM(2010)213),
- tekintettel a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek benyújtott, 2012. szeptember 28-i, „Féldős jelentés a kísérő nélküli kiskorúakról szóló cselekvési terv végrehajtásáról” című bizottsági jelentésre (COM(2012)0554),
- tekintettel a Stockholmi Program végrehajtásáról szóló cselekvési tervet meghatározó, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, 2010. április 20-i bizottsági közleményre (COM(2010)0171),
- tekintettel „A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában – a stockholmi program” című, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett bizottsági közleményről szóló 2009. november 25-i állásfoglalására¹,
- tekintettel a nők és lányok elleni erőszakról, valamint a velük szembeni megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemről szóló európai uniós iránymutatásokra,
- tekintettel a Bel- és Igazságügyi Tanács 2010. június 3-i, 3018. ülésén elfogadott, a kísérő nélküli kiskorúakról szóló következtetéseire,
- tekintettel a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2011/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre²,
- tekintettel az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az

¹ HL C 285. E, 2010.10.21., 12.o.

² HL L 315., 2012.11.14., 57. o.

áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2011. április 5-i 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre¹, valamint „Az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012–2016)” című bizottsági közleményre,

- tekintettel a menekültügyi irányelvekre, különösen a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre², a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelvre³, illetve a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre⁴,
- tekintettel a közös európai menekültügyi rendszerre vonatkozó bizottsági reformjavaslatokra, különösen a menedékkérők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, módosított bizottsági javaslatra (átdolgozás) (COM(2011)0320), valamint a nemzetközi védelmi jogállás megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, módosított javaslatra (átdolgozás) (COM(2011)0319), és egy harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatra (átdolgozás) (COM(2008)0820),
- tekintettel a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelvre⁵,
- tekintettel a migrációra és a nemzetközi védelemre vonatkozó közösségi statisztikáról szóló, 2007. július 11-i 862/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁶,
- tekintettel az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozóan a gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszak megelőzéséről és az azzal szembeni küzdelemről, valamint az áldozatok és veszélyeztetett csoportok védelméről szóló egyedi program (Daphne III. program) létrehozásáról szóló, 2007. június 20-i 779/2007/EK európai parlamenti és tanácsi határozatra⁷,
- tekintettel „Az uniós visszafogadási megállapodások értékelése” című, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett 2011. február 23-i bizottsági közleményre (COM(2011)0076),

¹ HL L 101., 2011. 4.15., 1. o.

² HL L 337., 2011.12.20., 9. o.

³ HL L 31., 2003.2.6., 18. o.

⁴ HL L 348., 2008.12. 24., 98. o.

⁵ HL L 251., 2003.10.3., 12. o. (magyar nyelvű kiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.).

⁶ HL L 199., 2007.7.31., 23. o.

⁷ HL L 173., 2007.7.3., 19. o.

- tekintettel az Európa Tanács hozzájárulásaira, különösen Parlamenti Közgyűlése 1810(2011) számú, „A kísérő nélküli gyermekek érkezéséhez, tartózkodásához és visszatéréséhez kapcsolódó problémák Európában” című állásfoglalására, Miniszteri Bizottságának a kísérő nélküli kiskorúak számára elérhető életprojektekéről szóló, a tagállamoknak címzett ajánlására (CM/Rec(2007)9), valamint Miniszteri Bizottságának a kitoloncolásról szóló húsz iránymutatására (CM(2005)40),
 - tekintettel a gyermekek jogaira vonatkozó nemzetközi egyezményekre, nevezetesen a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményre, különösen annak 3. cikkére, valamint az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának a származási országukon kívül tartózkodó, kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekekkel való bánásmódra vonatkozó 2005. évi, 6. sz. általános észrevételére,
 - tekintettel az ENSZ menekültügyi főbiztosának a kísérő nélküli menedékkérő kiskorúak esetében alkalmazandó általános elvekre és eljárásokra vonatkozó 1997. évi iránymutatásaira,
 - tekintettel a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásával foglalkozó ENSZ-bizottság 1992-ben elfogadott 19. számú ajánlására,
 - tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 1993 decemberében elfogadott nyilatkozatra a nők elleni erőszak megszüntetéséről, amely az első olyan nemzetközi emberi jogi okmány, amely kizárólag a nők elleni erőszakkal foglalkozik,
 - tekintettel a határokon átívelő szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezményt kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyvre,
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére, valamint a Fejlesztési Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A7-0251/2013),
- A. mivel évente több ezer, harmadik országokból származó, vagy hontalan 18 éven aluli gyermek érkezik egyedül Európába, vagy marad egyedül az érkezést követően;
- B. mivel a világ különböző részein fennálló konfliktusok és az elhúzódó világgazdasági válság miatt jelentősen növekszik a kísérő nélküli kiskorúak száma;
- C. mivel a kísérő nélküli kiskorúak érkezésének különböző okai vannak: háború, erőszak, alapvető jogaik megsértése, a családtagokkal való egyesülés iránti vágy, természeti katasztrófák, szegénység, emberkereskedelem, kizsákmányolás stb.;
- D. mivel különös figyelmet kell fordítani az emberkereskedelem áldozatául esett, kísérő nélküli gyermekekre, lévén, hogy különösen kiszolgáltatott helyzetük miatt speciális segítséget és támogatást igényelnek,

- E. mivel jelentős számú kiskorú a kényszerházasságok elől menekülve érkezik az Unióba, és mivel az Uniónak még nagyobb hangsúlyt kell fektetnie e jelenség elleni fellépésre;
- F. mivel ezek a kiskorúak alapvetően rendkívül kiszolgáltatott helyzetben vannak és alapvető jogaik tiszteletben tartását biztosítani kell;
- G. mivel az Európai Unióról szóló Szerződés, az Európai Unió Alapjogi Chartája és a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezmény értelmében az Európai Unió és a tagállamok kötelessége e gyermekek jogainak védelme;
- H. mivel a stockholmi program szerint a kísérő nélküli kiskorúak védelme elsőbbséget élvez; mivel a kísérő nélküli kiskorúak fogadása és gondozásba vétele országonként eltérő, és nem létezik a védelemnek egyenértékű és hatékony szintje;
- I. mivel biztosítani kell a kísérő nélküli migráns lányok és fiúk közötti nemi egyenlőséget és emberi jogaik egyenlő védelmét, és mivel különös figyelmet kell fordítani a lányok emberi jogainak megsértésére, valamint a megfelelő támogatás és jogorvoslat biztosítására;
- J. mivel a menedékkérők számára fenntartott szálláshelyekről és befogadó központokból számos esetben tűnnek el gyermekek;

Általános ajánlások

1. emlékeztet arra, hogy a kísérő nélküli kiskorú mindenekelőtt potenciálisan veszélyben lévő gyermek, és hogy esetükben a tagállamokat elsősorban a gyermekek védelmének és nem a bevándorlási politikának kell vezérelnie, ezáltal tiszteletben tartva a gyermek legfőbb érdekeinek alapelvét; emlékeztet arra, hogy kivétel nélkül minden 18. életévét be nem töltött személy gyermeknek, így kiskorúnak minősül; rámutat, hogy a kísérő nélküli kiskorúak, különösen a lányok, kétszer olyan súlyos nehézségekkel és problémákkal nézhetnek szembe, mint más kiskorúak; megállapítja, hogy amiatt még kiszolgáltatottabbak, hogy ugyanolyan igényekkel rendelkeznek, mint a többi kiskorú, ám ugyanakkor hasonló igényeik és tapasztalataik vannak, mint a többi menekültnek; hangsúlyozza, hogy a lányok és nők a migrációs folyamat egésze során különösen kiszolgáltatottak jogaik megsértésével szemben, és a kísérő nélküli lányok jelentős kockázatnak vannak kitéve, mivel gyakran fő célpontjai a szexuális kizsákmányolásnak, a bántalmazásnak és az erőszaknak; emlékeztet arra, hogy a kísérő nélküli kiskorúakat az Unióban a hatóságok gyakran a bevándorlási törvények megszegőiként és nem az életkorukból és a sajátos helyzetükből fakadó jogok alanyaiként kezelik;
2. emlékeztet továbbá arra, hogy a gyermek – a jogszabályok és az ítélkezési gyakorlat szerinti – legfőbb érdekét fontosabbnak kell tekinteni minden más megfontolásnál, az esetükben akár közhatalóságok, akár magánintézmények által hozott bármely intézkedés során; felkéri a Bizottságot, hogy ösztönözze a gyermekek legfőbb érdekeire vonatkozó uniós jogszabályi rendelkezések megfelelő végrehajtását, a bevált gyakorlatok cseréjét, az ítélkezési gyakorlatot és az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának a származási országukon kívül tartózkodó, kísérő nélküli és hozzátartozóiktól elszakított gyermekekkel való bánásmódra vonatkozó 2005. évi, 6. sz. általános észrevételét alapul véve javasolja stratégiai iránymutatások kidolgozását, valamint számos mutató felhasználásával

határozza meg, hogy mi a gyermekek legfőbb érdeke; felkéri a Bizottságot, hogy hajtson végre jogalkotási és nem jogalkotási intézkedéseket a gyermekek és a kísérő nélküli kiskorúak megfelelő védelmének biztosítására, és különösen javítsa a tartós megoldások feltárására szolgáló módszereket;

3. nagyon sajnálja a kísérő nélküli kiskorúak védelme terén az Európai Unióban fennálló hiányosságokat, és kifogásolja a kiskorúak fogadásának gyakran siralmas körülményeit, illetve bizonyos tagállamokban alapvető jogaik számos megsértését;
4. hangsúlyozza, hogy az Uniónak és a tagállamoknak a kísérő nélküli kiskorúak védelme érdekében – alapvető jogaik tiszteletben tartása mellett – sürgősen következetes választ kell adniuk; üdvözli azokat a tagállamokat, amelyek a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményhez fűzött, a gyermekeknek a kizsákmányolás legrosszabb formáival szembeni jogi védelmének biztosításáról szóló fakultatív jegyzőkönyv aláírása mellett döntöttek;
5. üdvözli, hogy a Bizottság a 2010–2014 közötti időszakra cselekvési tervet fogadott el a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozóan; ám sajnálja, hogy a Bizottság megközelítése nem alapszik még jobban e kiskorúak alapvető jogainak védelmén, és megállapítja, hogy a jelenlegi intézkedések nem elegendőek; a kísérő nélküli kiskorúak átfogó védelme érdekében pedig további intézkedésekre van szükség; emlékeztet arra, hogy a kísérő nélküli kiskorúakról szóló uniós cselekvési terv EU-ra és tagállamaira vonatkozó célkitűzéseinek egyike, hogy foglalkozzanak a migráció kiváltó okaival, a kísérő nélküli kiskorúak kérdését a fejlesztési együttműködésbe illesszék, ezáltal hozzájárulva a biztonságos környezet megteremtéséhez a gyermekek számára, hogy származási országukban nőhessenek fel; hangsúlyozza, hogy tovább kell fejleszteni a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó uniós politikák megelőzésben betöltött szerepét azáltal, hogy inkább a szegénység felszámolására, az egészség- és munkaügyi politikára, az emberi jogokra és a demokratizálásra, illetve a konfliktus utáni újjáépítésre irányuló erőfeszítésekre összpontosítanak; úgy véli, hogy az EU-nak túl kell lépnie a Bizottság által javasolt cselekvési terven, hogy a kísérő nélküli kiskorúak alapvető jogait valóban megszilárdítsák; különösen hangsúlyozza a „törvényes gyám” státusz megerősítését az EU-ban és a partnerországokban, és kiemelten fontosnak véli, hogy a származási országokkal és a tranzitországokkal együtt felügyeleti tervet dolgozzanak ki annak biztosítása céljából, hogy a gyermek a visszatérés után megfelelő védelemben részesüljön és visszailleszkedjen a származási országba;
6. sajnálja a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó európai előírások széttöredezettességét, és sürgeti a Bizottságot, hogy a tagállamok általi megfelelő végrehajtás, illetve a kísérő nélküli kiskorúak védelmének fokozása érdekében állítson össze a tagállamok és az összes szakember számára kézikönyvet, amely összegyűjti e különböző jogalapokat;
7. sajnálatát fejezi ki a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó megbízható, hivatalos statisztikák hiányát illetően; kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy javítsák a kísérő nélküli kiskorúak többek között életkor és nemek szerint bontott statisztikáinak gyűjtését, a személyes adatok védelme mellett az uniós tagállamok körében javítsák a statisztikai adatok gyűjtésének összehasonlíthatóságát, hozzanak létre összehangolt információgyűjtési és -megosztási módszert minden tagállamban olyan platformok révén, amelyek összekapcsolják a kísérő nélküli kiskorúak problémájával foglalkozó összes

szereplőt, és állítsanak össze a nemzeti kapcsolattartó pontokat tartalmazó jegyzéket, valamint hatékonyabban vegyék igénybe a statisztikai adatok európai szintű összegyűjtésére szolgáló, rendelkezésre álló eszközöket, így például az Eurostatot, a Frontextet, az Európai Menekültügyi Hivatalt és az Európai Migrációs Hálózatot; hangsúlyozza, hogy az adatgyűjtés a kísérő nélküli kiskorúak helyzetének jobb megértését, védelmének javítását, valamint igényeik jobb kielégítését szolgálja.; felkéri a Bizottságot, a tagállamokat, a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetét, valamint nemzetközi és nem-kormányzati szervezeteket, hogy tegyenek további erőfeszítéseket a nemekre lebontott hiteles adatok gyűjtése, ellenőrzése és cseréje terén annak érdekében, hogy átfogó képet kaphassanak a kísérő nélküli nőnemű kiskorúak és különösen a lányok számáról, és megvizsgálhassák e csoport sajátos igényeit azzal a céllal, hogy támogatást biztosítsanak számukra, e kérdések kezelésére irányuló konkrét intézkedéseket hajthassanak végre, valamint megoszthassák legjobb gyakorlataikat ezen intézkedések javítása érdekében;

8. emlékeztet arra, hogy az Uniónak és a tagállamoknak fokozniuk kell a harmadik származási országokkal és a tranzitországokkal való együttműködést a kísérő nélküli kiskorúak vonatkozásában, alapvető jogaitak tiszteltetését, valamint az olyan kérdéseket, mint a tartós megoldások azonosítása, a családtagok felkutatása, az ellenőrzött visszatérés, a visszafogadás, illetve – ha az a gyermek érdekében történik – a családi kötelek helyreállítása és a visszailleszkedés; sürgeti a harmadik származási országokkal és a tranzitországokkal való fokozott együttműködést az emberkereskedelem – különösen a gyermekkereskedelem és a kiskorúak kizsákmányolása, az illegális bevándorlás és a nőkkel szembeni erőszak egyéb formáinak, például a kényszerházasság – megelőzése és az ellenük való küzdelem terén az Unió és ezen államok közötti rendszeres párbeszéd, illetve az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) tevékenysége keretében; kéri, hogy a Bizottság és a tagállamok a gyermekvédelmet és a kísérő nélküli kiskorúak kérdését illesszék be a fejlesztési és együttműködési politikákba; hangsúlyozza az európai uniós bevándorlási, menekültügyi és gyermekjogi politikák következetes fejlesztésének fontosságát – mind az EU-ban, mind a harmadik országokban élő kiskorúak tekintetében – , kellően figyelembe véve a fejlődő országokra gyakorolt hatásukat; emlékeztet a politikák fejlesztési célú koherenciájára vonatkozó, a Lisszaboni Szerződésben foglalt kötelezettségre; felszólítja a Bizottságot, a tagállamokat és a harmadik országokat, hogy fokozzák a gyermekek migrációjával kapcsolatos veszélyekre – és különösen a kiskorúak kizsákmányolására és a szervezett bűnözésre – vonatkozó nyilvános figyelemfelkeltő kampányokat a kísérő nélküli kiskorúak származási, tranzit- és célországaiban; hangsúlyozza, hogy a személyes és családi múlt feltárása rendkívül fontos szerepet játszik a kiskorúak származási körülményeinek megismerésében, és hozzájárul az érkezési országban való beilleszkedést vagy a származási országban megvalósuló visszailleszkedést szolgáló, személyre szabott tervek kidolgozásához;
9. emlékeztet arra, hogy szükséges és fontos lépésként küzdeni kell az emberkereskedelem ellen, mivel a kiskorúak, elsősorban a lányok, különösen ki vannak téve az emberkereskedelem, a nemhez kötött erőszak és a kizsákmányolás kockázatának, főként a munkaerő-kizsákmányolásnak és a szexuális kizsákmányolásnak; kiemeli, hogy az emberkereskedelem, a munkaerő-kizsákmányolás, a szexuális kizsákmányolás és a visszaélések egyéb eseteinek megelőzésére, azonosítására, jelentésére, betérjesztésére, kivizsgálására, kezelésére és nyomon követésére hatékony mechanizmusokat kell életbe

léptetni, valamint fel kell lépni a harmadik országokban is az emberkereskedelem elsődleges okainak kezelése érdekében; felszólítja e tekintetben a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hajtsák végre hatékonyan az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről és az áldozatok védelméről szóló 2011/36/EU irányelvet, a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2011/92/EU irányelvet, valamint a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló 2012/29/EU irányelvet; felszólítja továbbá a tagállamokat és az Európai Uniót, hogy fokozzák a rendőrségi és igazságügyi együttműködést, működjenek együtt az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó uniós koordinátorral a potenciális áldozatok feltárása, a nyilvánosság figyelmének felkeltése, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében; üdvözli az emberkereskedelem felszámolására irányuló európai uniós stratégia (2012–2016) elfogadását, különös tekintettel a gyermekvédelmi rendszerekre vonatkozó iránymutatás kidolgozásának finanszírozásáról szóló rendelkezésekre és a legjobb gyakorlatok cseréjére; emlékezteti a tagállamokat a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 11. cikkére, amely felszólítja az államokat, hogy tegyenek intézkedéseket a gyermekek törvényellenes külföldre utaztatásának megakadályozására; felhívja a tagállamokat, hogy működjenek együtt a harmadik országokkal a gyermekcsempészet növekvő problémájának kezelése érdekében; sürgeti a tagállamokat, hogy – amennyiben lehetséges, megfelelő és arányos szankciók kíséretében indítsanak büntetőeljárásokat a csempészekkel szemben; aggályát fejezi ki számos olyan kísérő nélküli kiskorú helyzete miatt, akik rejtőzködve élnek az Unióban, és akik különösen kiszolgáltatottak a kizsákmányolással és visszaéléssel szemben; felszólítja a tagállami hatóságokat és a civil társadalmi szervezeteket, hogy működjenek együtt, és tegyenek meg minden szükséges intézkedést védelmük és méltóságuk biztosítása érdekében;

10. sajnálatosnak tartja, hogy más humanitárius területekhez képest a gyermekvédelem jelentősen és következetesen alulfinanszírozott; felkéri a Bizottságot, hogy a hosszú távú gyermekvédelmi garanciák kialakításának megkönnyítése érdekében vegye különösen figyelembe a kísérő nélküli kiskorúakat az európai Menekültügyi és Migrációs Alapban – mégpedig a menedékkérőkre, a menekültekre, a külső határookra és a visszatérésre vonatkozó fejezetekben –, illetve az Európai Szociális Alapban, különös tekintettel a leginkább érintett területek támogatására; úgy véli, hogy megfelelő hosszú távú finanszírozást kell biztosítani különösen a kísérő nélküli kiskorúak azonosítására, megfelelő fogadására, védelmére, a gyámok kijelölésére, a család felkutatására, az áttelepítésre és az újbóli integrációra, valamint a határőrök és hatóságok képzésére irányuló programokra;

Stratégiai iránymutatások

11. felkéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki kötelező stratégiai iránymutatásokat, amelyeket minden tagállamnak alkalmaznia kell, és amelyek a legjobb gyakorlataikból építkeznek, közös minimumszabályok formájában, részletesen ismerteti az eljárás egyes szakaszait a kiskorú Európába érkezésétől kezdve a számára tartós megoldás megtalálásáig, a megfelelő védelem biztosítása érdekében; kéri a tagállamokat, hogy e stratégiai iránymutatások alapján fogadjanak el nemzeti stratégiát a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozóan, és jelöljenek ki nemzeti kapcsolattartó pontot, amely ezen intézkedések

végrehajtásának koordinációjáért felelős; felhívja a Bizottságot, hogy a már működő szakértői csoporttal együttműködve ellenőrizze a tagállamokban kialakult helyzetet és a megtett lépéseket, és erről évente készítsen jelentést a Parlament és a Tanács számára;

12. emlékeztet arra, hogy egyetlen gyermektől sem lehet megtagadni az Unió területére való belépést, és elvárja, hogy a tagállamok tartsák tiszteletben a joghatóságuk alá tartozó valamennyi gyermekre vonatkozó nemzetközi és európai kötelezettségeiket, amelyeket nem lehet önkényesen korlátozni; emlékeztet arra, hogy egyetlen gyermeket sem szabad gyorsított eljárásban egy tagállam határáról visszaküldeni;
13. felkéri a tagállamokat, hogy szigorúan tartsák be azt az alapvető kötelezettségüket, hogy soha, semmilyen körülmények között ne tartsanak fogva kiskorút; sajnálja, hogy a menedékkérők befogadására vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló módosított javaslat nem tiltotta meg a kísérő nélküli gyermek menedékkérők fogva tartását, és arra sürgeti a tagállamokat, hogy tartsák tiszteletben az irányelvben megállapított, rendkívüli körülményekre vonatkozó referenciakritériumot; felhívja a Bizottságot, hogy a vonatkozó ítélkezési gyakorlat fényében legyen különösen körültekintő a közösségi rendelkezéseknek a kiskorúak fogva tartására vonatkozó alkalmazása során; sürgeti a tagállamokat, hogy a kiskorúakat életkoruk és nemük figyelembevételével helyezték el speciális gyermekotthonokban;
14. úgy véli, hogy az egyes tagállamok feladata a kísérő nélküli kiskorúak azonosítása; kéri a tagállamokat, hogy a kiskorúakat megérkezésükkor azonnal irányítsák speciális szociális-oktatási szolgálatokhoz, ahol egyrészt fel kell mérni egyedi körülményeiket és különleges védelmi igényeiket – többek között nemzetiségüket, iskolázottságukat, etnikai, kulturális és nyelvi hovatartozásukat, veszélyeztetettségüket –, másrészt jogaikról, a védelemről a jogi és segítséggel kapcsolatos lehetőségekről, az eljárásokról, valamint azok következményeiről azonnal meg kell adni számukra az összes szükséges információt olyan nyelven és olyan formában – szükség esetén tolmács segítségével –, amit megértenek; felszólítja a tagállamokat, hogy osszák meg bevált gyakorlataikat olyan gyermekbarát eszközökkel kapcsolatban, amelyek világosan ismertetik a gyermekek számára a vonatkozó eljárásokat és az őket megillető jogokat; felszólítja a tagállamokat, hogy e tekintetben fordítsanak különös figyelmet és személyazonosságuk megállapítását, valamint befogadásukat és védelmüket illetően biztosítsanak egyedi rendelkezéseket a különleges védelmi igényű kísérő nélküli kiskorúakra, elsősorban az emberkereskedelem kísérő nélküli gyermekáldozataira, biztosítva számukra a szükséges segítséget és védelmet a 2011/36/EU irányelv értelmében;
15. sajnálja, hogy egyes tagállamok olyan nem megfelelő és tolakodó orvosi módszereket alkalmaznak az életkor megállapítására, amelyek traumát okozhatnak, és a csontérettségen vagy a fogak mineralizálódásán alapuló egyes módszerek ellentmondásosak és jelentős hibahatárral működnek; kéri a Bizottságot, hogy a stratégiai iránymutatásokba foglalja bele a legjobb gyakorlatok alapján kidolgozott közös normákat az életkor megállapításával kapcsolatos módszerre vonatkozóan, amely független, szakképzett személyek által tudományos, biztonságos, tisztességes, a nemi szempontokat és a gyermekek szempontjait figyelembe vevő módszerekkel végzett – a leánygyermekekre megkülönböztetett figyelmet fordítva – többdimenziós és multidiszciplináris értékelésből áll; emlékeztet arra, hogy az életkor megállapítását a gyermek jogainak és testi épségének,

valamint az emberi méltóság megfelelő tiszteletben tartásával kell elvégezni, és kétség esetén mindig a kiskorú javára kell dönteni; emlékeztet továbbá arra, hogy orvosi vizsgálatokat csak akkor szabad végezni, ha az életkor megállapítására az összes egyéb módszert már kimerítették, továbbá hogy ezen értékelés eredményei ellen fellebbezést lehessen benyújtani; üdvözlí az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal e témában végzett munkáját, amelyet ki kell terjeszteni minden kiskorú esetére;

16. felkéri a tagállamokat, hogy amint egy kiskorú érkezik területükre és amíg tartós megoldást nem találnak, jelöljenek ki gyámot vagy felelőst számára, aki kíséri, segíti és képviseli a kiskorút az összes eljárás során, és tegyék lehetővé számára, hogy az összes eljárás során valamennyi joga érvényesüljön, és sürgeti, hogy a kiskorúakat az értük felelős kinevezett személyről haladéktalanul tájékoztassák; szorgalmazza továbbá, hogy ez a személy rendelkezzen a kíséret nélküli kiskorúak előtti kihívásokra, a gyermekvédelemre és a gyermekek jogaira, a menedékjogra, a migránsok jogaira vonatkozó speciális képzéssel, és teljesen függetlenül járhasson el; úgy véli, hogy e személyeknek folyamatos és megfelelő képzésben kell részesülniük, valamint rendszeres és független ellenőrzés alá kell esniük; kéri az Európai Bizottságot, hogy a stratégiai iránymutatásokba foglalja bele e személyek megbízatására, feladataira, végzettségére, képességeire és képzésére vonatkozó, a bevált gyakorlatokon alapuló közös normákat;
17. felszólítja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a kíséret nélküli kiskorúakkal – köztük az emberkereskedelem áldozataival – vélhetően kapcsolatba kerülő köztisztviselők és e hatóságok munkatársai megfelelő képesítéssel rendelkezzenek és képzésben részesüljenek annak érdekében, hogy képesek legyenek azonosítani és helyesen kezelni az ilyen eseteket, és megfelelő képzésben részesítsék őket a kíséret nélküli kiskorúak sajátos igényeiről, a gyermekek jogairól, a gyermekek viselkedéséről és pszichológiájáról, valamint a menekült- és bevándorlási jogról; felkéri a tagállamokat, hogy indítsanak kötelező nemspecifikus képzéseket a menedékhelyeken kíséret nélküli kiskorúakat fogadó személyzet, illetve e kiskorúakat kikérdező, ügyekben döntést hozó és jogi képviselőket ellátó személyek számára, illetve biztosítsák, hogy a tagállamok rendőrsége és jogi hatóságai is rendszeresen részesüljenek nemspecifikus képzésben; hangsúlyozza, hogy a kiskorúért felelős személynek tájékoztatást kell nyújtania és tanácsot kell adnia a kiskorúnak, a jogi tanácsadást azonban csak kiegészítheti, ám nem helyettesítheti; emlékeztet arra, hogy a kiskorú állampolgárságától függetlenül, illetve függetlenül attól, hogy azt megállapították-e, annak a tagállamnak kell a kíséret nélküli kiskorú feletti gyámságot ellátnia, valamint a lehető legmagasabb szintű védelmet nyújtania számára, amelyben a kiskorú tartózkodik;
18. az Unión belül a kíséret nélküli kiskorúak védelme terén érvényesített következetesség és egyenlő normák biztosítása érdekében felkéri a tagállamokat, hogy a kíséret nélküli kiskorúaknak nyújtsanak azok helyzetétől függetlenül és a befogadó ország állampolgárai közé tartozó kiskorúakra vonatkozókkal megegyező feltételek szerint:
 - megfelelő szállást: a szállásnak kielégítő higiéniai feltételeket kell biztosítania, a „központban” való elszállásolás nem történhet zárt központban, az első napokban kíséret nélküli kiskorúakra szakosodott fogadó intézményben kell szállást biztosítani; az első szakaszt követően stabilabb szállást kell biztosítani; a kíséret nélküli kiskorúakat a felnőttektől el kell különíteni; a központnak ki kell elégítenie

a kiskorúak igényeit és megfelelő létesítményekkel kell rendelkeznie; ösztönözni kell a befogadó családban és a „lakásotthonokban” való elhelyezést, valamint a kiskorúnak a kiskorú rokonokkal vagy közel álló kiskorúakkal való közös elhelyezését, amennyiben az megfelelő és a kiskorú is beleegyezik;

- kísérő nélküli kiskorúként történő beazonosításuktól kezdődően megfelelő anyagi, jogi és pszichológiai támogatást kell részükre nyújtani;
- az oktatáshoz, szakképzéshez, valamint a szociális-oktatási tanácsadáshoz való azonnali hozzáférést; a befogadó országban haladéktalanul lehetővé kell tenni, hogy a kiskorú iskolába járjon; egyúttal a kísérő nélküli kiskorúaknak lehetőség szerint – a tagállam területére történő érkezésüket követően – haladéktalanul térítésmentes hozzáférést kell biztosítani mindenekelőtt az adott ország nyelvét oktató nyelvtanfolyamokhoz; a tagállamoknak elő kell segíteniük a gyermekek korábbi tanulmányainak elismerését annak érdekében, hogy lehetővé váljon számukra a további oktatásban való részvétel Európában;
- az egészséghez való jogot és a megfelelő alapvető egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést; a tagállamoknak továbbá biztosítaniuk kell a kínzás, a szexuális bántalmazás vagy az erőszak egyéb formáinak áldozatává vált kiskorúak megfelelő orvosi és pszichológiai ellátását; a tagállamok biztosítják továbbá az egészséghez, valamint szükség esetén a különleges ellátáshoz (azaz rehabilitációs szolgáltatásokhoz) való jogot azon kiskorúak számára, akik a visszaélés, kizsákmányolás, illetve a kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmód bármely formájának áldozataivá váltak, valamint akik fegyveres konfliktusokban voltak érintettek;
- az információhoz való hozzáférést, valamint – kommunikációs igényeik kielégítése érdekében – a médiumok (rádió, televízió, internet) használatához való jogot;
- a pihenéshez és a szórakozáshoz, valamint a játékokban és szabadidős tevékenységekben való részvételhez való jogot;
- minden egyes kísérő nélküli kiskorú arra vonatkozó jogát, hogy saját kulturális identitását és értékeit, köztük anyanyelvét a továbbiakban is használja és fejlessze;
- a vallásuk kifejezésre juttatásához és gyakorlásához való jogot;

19. emlékeztet arra, hogy az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásaival összhangban minden eljárást hozzá kell igazítani a kiskorúakhoz életkoruknak, érettségi fokuknak és értelmi képességeiknek megfelelően, továbbá minden eljárásnak érzékenynek kell lennie a gyermekek igényeire, üdvözli továbbá a Bizottság által ezen iránymutatások előmozdítása terén végzett tevékenységeket; a kiskorú véleményét gyakorlott és képzett szakemberek – például pszichológusok, szociális munkások és kulturális közvetítők – közreműködésével az eljárás összes szakasza során meg kell hallgatni és figyelembe kell venni;

20. üdvözli a menekültügyi jogszabályok terén elért haladást, és felszólítja a tagállamokat, hogy annak hatékony végrehajtása érdekében tegyék meg a szükséges jogalkotási és igazgatási reformokat; ugyanakkor emlékeztet arra, hogy az uniós menedékjogi politikáknak elsősorban gyermekként kell tekinteniük a kísérő nélküli kiskorúakra, és sürgeti a tagállamokat, hogy lehetőség szerint mentesítsék a kísérő nélküli kiskorúakat a gyorsított és a határátlépési eljárás alól; arra is emlékeztet, hogy ha egy kísérő nélküli kiskorú – akinek az Unióban nem tartózkodik máshol jogszerűen családtagja – egynél több tagállamban kér menedékjogot, az ügyében illetékes tagállam azon tagállam, ahol a kiskorú kérelmének benyújtását követően tartózkodik, és felszólítja a tagállamokat, hogy tartsák be az Európai Bíróság ítéleteit; hangsúlyozza, hogy a kísérő nélküli kiskorúak speciális igényeire való tekintettel elengedhetetlen menedékkérelmük kiemelt feldolgozása annak érdekében, hogy a lehető leghamarabb igazságos döntés születhessen; felszólítja a tagállamokat, hogy fejlesszék menekültügyi rendszereiket azzal a céllal, hogy olyan harmonizált és gyermekbarát intézményi keretet hozzanak létre, amely figyelembe veszi a kísérő nélküli kiskorúak – és különösen az emberkereskedelem áldozatainak – sajátos igényeit és különféle nehézségeit;
21. hangsúlyozza, hogy a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó bármely határozatnak egyéni elbíráláson kell alapulnia, és a gyermek legfőbb érdekeit kell szolgálnia;
22. sajnálja, hogy a kiskorúak nagykorúvá válásuk pillanatában hirtelen igen bizonytalan helyzetbe kerülnek: felkéri a tagállamokat, hogy osszák meg a bevált gyakorlatokat, és dolgozzanak ki e kiskorúakat nagykorúvá válásuk során támogató mechanizmusokat; üdvözli az Európa Tanács e téren végzett munkáját és felkéri a Bizottságot, hogy stratégiai iránymutatásaiba foglalja bele a bevált gyakorlatokat az „egyéni élettervek” kiskorú érdekében és a kiskorúval együtt történő kidolgozása vonatkozásában;
23. felszólítja a tagállamokat, hogy határozzák meg az egyes partnerek – különösen a nemzeti és helyi hatóságok, a jóléti szolgálatok, az ifjúsági munkások, a családi és jogi képviselők – feladatait az élettervek végrehajtásának és nyomon követésének, valamint koordinációjuk biztosításának területén;
24. határozottan hangsúlyozza, hogy a kísérő nélküli kiskorúak Unióba érkezésekor az a végső cél, hogy számukra tartós, érdekeiket figyelembe vevő megoldást találjanak; emlékeztet arra, hogy e megoldáskeresést mindig a család Unión belül vagy kívül történő újraegyesítése lehetőségeinek megvizsgálásával kell kezdeni, feltéve hogy ez a gyermek legfőbb érdekeit szolgálja; hangsúlyozza, hogy a kiskorúakat ugyan elviekben meg lehet kérni a családtagjaik felkutatásában való együttműködésre, mégsem állhat fenn olyan együttműködési kötelezettség, amely a nemzetközi védelemmel kapcsolatos vizsgálat eredménye szempontjából meghatározó lenne; emlékeztet arra, hogy azokban az esetekben, amikor veszélyben van a kiskorú vagy családtagjainak élete – különösen, ha ez utóbbiak a származási országban maradtak –, e személyekre vonatkozó információk gyűjtésének, feldolgozásának és továbbításának bizalmasan kell történnie, életük veszélyeztetésének elkerülése érdekében; felszólítja az uniós tagállamokat és összes illetékes hatóságaikat, hogy fokozzák az együttműködést, elsősorban a családok felkutatását és/vagy egyesítését gátló valamennyi bürokratikus akadály felszámolásával, és osszák meg a bevált gyakorlatokat; kéri, hogy a Bizottság kövesse nyomon a

családegyesítési jogról szóló 2003/86/EK irányelv, különösen annak 10. cikke (3) bekezdésének végrehajtását;

25. felkéri a Bizottságot, hogy a stratégiai iránymutatásokba következetesen foglaljon bele a bevált gyakorlatokon alapuló, a gyermek érdekeit szolgáló és a Bizottság által 2011-ben kiadott, a kiskorúak visszatérése terén bevett gyakorlatokról szóló összehasonlító tanulmányon – amely magában foglal egy ellenőrző jegyzéket és a bevált gyakorlatokat is – alapuló közös normákat, melyeknek a kiskorú visszaküldése előtt meg kell felelni; a lehető leghatározottabban emlékeztet arra, hogy nem lehet a kiskorút visszaküldeni, amennyiben ez nem szolgálja a gyermek érdekét, valamint kockázatos a kiskorú, illetve családja élete, testi és lelki egészsége, jóléte, biztonsága vagy alapvető jogai szempontjából, továbbá, hogy minden egyes kiskorú (valamint – a család újraegyesítésekor – családtagjai) esetében alaposan meg kell vizsgálni az egyedi körülményeket, illetve ezeket teljesen ki kell értékelni; emlékeztet arra, hogy kiskorút csak akkor lehet visszaküldeni, ha bebizonyosodott, hogy a kiskorú a visszatérési országban biztonságos, tényleges és személyre szabott, jogait tiszteletben tartó és visszailleszkedését elősegítő intézkedésekben fog részesülni; sürgeti a tagállamokat, hogy a kiskorúak biztonságos visszatéréseinek szavatolására a származási- és a tranzitországokkal, továbbá a nem kormányzati, helyi és nemzetközi szervezetekkel együttműködésben hozzanak nyomomonkövetési intézkedéseket, valamint visszatérésüket követően biztosítsák a kiskorúak védelmét és visszailleszkedését; megállapítja, hogy az ilyen intézkedések a visszatérés létfontosságú elemeit alkotják; kéri a Bizottságot, hogy a 2008/115/EK irányelv értékelése során fordítson különös figyelmet az irányelvnek a kísérő nélküli kiskorúakra gyakorolt hatására, különösen tekintettel a 10. cikkre, a 14. cikk (1) bekezdésének c) pontjára és a 17. cikkre; felszólítja az Uniót, hogy kötelezze el magát amellett, hogy a jövőben hatékonyabb válaszokat ad majd annak érdekében, hogy felszámolja a migráció potenciális ösztönzőit, köztük a korai és kényszerházasságot, a káros hagyományos gyakorlatokat, például a női nemi szervek csonkítását, valamint a szexuális erőszakot világszerte;
26. hangsúlyozza, hogy a kísérő nélküli kiskorú beilleszkedését a befogadó országban a kiskorú érdekében és a vele együtt kidolgozott életterv nyomán kell végrehajtani, etnikai, vallási, kulturális és nyelvi háttérének teljes körű tiszteletben tartása mellett;
27. felkéri a tagállamokat, hogy kötelezzék hatóságaikat intézkedések meghozatalára a koldulás áldozataivá vált kísérő nélküli kiskorúak esetében; úgy véli, hogy mindenáron meg kell akadályozni, hogy a kiskorúakat koldulással kizsákmányolják;
28. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak, valamint az Európa Tanácsnak.

24.4.2013

VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság részére

a kísérő nélküli kiskorúak európai uniós helyzetéről
(2012/2263(INI))

A vélemény előadója: Charles Goerens

JAVASLATOK

A Fejlesztési Bizottság felhívja az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. hangsúlyozza az európai uniós bevándorlási, menekültügyi és gyermekjogi politikák következetes fejlesztésének fontosságát – mind az EU-ban, mind a harmadik országokban élő kiskorúak tekintetében –, kellően figyelembe véve a fejlődő országokra gyakorolt hatásukat; emlékeztet a politikák fejlesztési célú koherenciájára vonatkozó, a Lisszaboni Szerződésben foglalt kötelezettségekre;
2. emlékeztet arra, hogy a kísérő nélküli kiskorúakról szóló uniós cselekvési terv EU-ra és tagállamaira vonatkozó célkitűzéseinek egyike, hogy a migráció kiváltó okaival kell foglalkozni, a kísérő nélküli kiskorúak kérdését a fejlesztési együttműködésbe be kell illeszteni, ezáltal hozzájárulva a biztonságos környezet megteremtéséhez a gyermekek számára, hogy származási országukban nőhessenek fel; hangsúlyozza, hogy tovább kell fejleszteni a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó uniós politikák megelőzésben betöltött szerepét azáltal, hogy inkább a szegénység felszámolására, az egészség- és munkaügyi politikára, az emberi jogokra és a demokratizálásra, illetve a konfliktus utáni újjáépítésre irányuló erőfeszítésekre összpontosítanak;
3. hangsúlyozza, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelmet és kiváltó okainak kezelése révén az illegális bevándorlás megelőzését célzó fellépés nélkülözhetetlen előfeltétele a kísérő nélküli kiskorúak ügye kezelésének; úgy véli, hogy a kísérő nélküli kiskorúak védelmére irányuló intézkedéseknek ki kell terjedniük a nemzetközi örökbefogadásra irányuló eljárásokra is;
4. emlékeztet arra, hogy a gyermekeket különösen kiszolgáltatottnak kell tekinteni, és

hangsúlyozza, hogy a „gyermek érdeke” elve minden más szempontnál fontosabb a kíséző nélküli kiskorúak ügyének rendezése során;

5. rámutat a védelem terén mutatkozó nyilvánvaló, uniós szintű hiányosságokra a kíséző nélküli kiskorúak fogadása és támogatásuk terén; e tekintetben emlékeztet, hogy a kíséző nélküli kiskorúak biztonságának és egészségének biztosítása – uniós tartózkodásuk időtartamától függetlenül – az adott tagállam felelőssége; úgy véli, e tekintetben az EU-nak továbbra is a) megnövelt forrásokat kell biztosítania a legfrissebb uniós jogszabályok és politikák terén történt előrelépések teljes körű végrehajtásának támogatására, beleértve a kíséző nélküli kiskorúakra vonatkozó jelenlegi uniós cselekvési terv végrehajtásának megerősítését; b) újabb erőfeszítéseket kell tervbe vennie e téren a 2014 utáni időszakra vonatkozó további cselekvési terv révén, illetve c) közös, kötelező érvényű, a kíséző nélküli kiskorúak közös meghatározásán alapuló és egyértelmű szabályokat tartalmazó szabályozási keretrendszert kell bevezetnie e kihívás egészségének kezelésére annak érdekében, hogy orvosolja a jelenlegi hiányosságokat és a tagállamok közötti eltéréseket, például az életkor megállapítása, a gyámság, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a fenntartható megoldások azonosítása és végrehajtása terén;
6. emlékeztet arra, hogy a kiskorú állampolgárságától függetlenül, illetve függetlenül attól, hogy azt megállapították-e, annak a tagállamnak kell a kíséző nélküli kiskorú feletti gyámságot ellátnia, valamint a lehető legmagasabb szintű védelmet nyújtania számára, amelyben a kiskorú tartózkodik;
7. sajnálja, hogy más humanitárius ágazatokhoz képest a gyermekvédelem jelentősen és következetesen alulfinanszírozott; ösztönzi az összes tagállamot, hogy hozzanak létre megfelelő eljárásokat a kíséző nélküli kiskorúak emberi jogai, illetve az egészséghez és oktatáshoz való joguk védelmére a Gyermek Jogairól szóló ENSZ-egyezményben foglaltak szerint;
8. felkér a származási, tranzit- és célországok közötti jobb együttműködésre olyan kérdésekben, mint a családtagok felkutatása, az ellenőrzött visszatérés – feltéve, hogy a kiskorú családjának helyzete azt lehetővé vagy tanácsossá teszi –, a visszailleszkedés és a megfelelő megoldások azonosítása annak érdekében, hogy előrelépjünk a közös uniós megközelítés és tartós megoldások alkalmazása felé; ösztönzi az információk és a bevált gyakorlatok cseréjét, valamint a határőrség és a hatóságok külön képzését arra vonatkozóan, hogyan bánjanak óvatosan a traumatizált gyermekekkel; úgy véli, hogy az EU-nak túl kell lépnie a Bizottság által javasolt cselekvési terven, hogy a kíséző nélküli kiskorúak alapvető jogait valóban megszilárdítsák; különösen hangsúlyozza a „törvényes gyám” státusz megerősítését az EU-ban és a partnerországokban, és kiemelten fontosnak véli, hogy a származási országokkal és a tranzitországokkal együtt felügyeleti tervet dolgozzanak ki annak biztosítása céljából, hogy a gyermek a visszatérés után megfelelő védelemben részesüljön és visszailleszkedjen a származási országba;
9. hangsúlyozza, hogy a cselekvési tervben megfelelő figyelmet kell fordítani a kíséző nélküli kiskorúaknak a fogadó országba történő teljes körű integrálására;
10. hangsúlyozza, hogy a nem biztonságos migráció iránti igény megelőzése és kockázatainak csökkentése, az azonosítás, a családtagok felkutatása, a családi körülmények értékelése, a visszatérés és – amennyiben ez a kiskorú érdeke – a visszailleszkedés lehetőségeinek

támogatása, az emberkereskedelem elleni küzdelem és a gyermekvédelmi rendszerek megerősítése olyan kérdések, amelyekről az EU partnerországokkal folytatott rendszeres párbeszédei során tárgyalni kell, és amelyeknek az Európai Külügyi Szolgálat és az Európai Bizottság küldöttségei napirendje szerves részét kell képezniük;

11. alapvető fontosságúnak tartja összehangolt, egész Európára kiterjedő – mennyiségi és minőségi adatokat egyaránt magában foglaló – adatgyűjtési módszer bevezetését a Frontex és az Europol szerepének megerősítése révén, az Európai Migrációs Hálózat bevonásával.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	23.4.2013
A zárószavazás eredménye	+: 21 -: 0 0: 2
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Michael Cashman, Ricardo Cortés Lastra, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Andreas Pitsillides, Jean Roatta, Michèle Striffler, Alf Svensson, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Ivo Vajgl, Anna Záborská, Iva Zanicchi
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Enrique Guerrero Salom, Cristian Dan Preda, Judith Sargentini, Jan Zahradil

30.5.2013

VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság részére

a kísérő nélküli kiskorúak európai uniós helyzetéről
(2012/2263(INI))

A vélemény előadója: Barbara Matera

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felhívja az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

- tekintettel a gyermekek jogairól szóló 1989-es ENSZ-egyezményre,
- tekintettel a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 2011/95/EU irányelvre¹,
- tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló 1979. évi ENSZ-egyezményre (CEDAW),
- tekintettel a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásával foglalkozó ENSZ-bizottság 1992-ben elfogadott 19. számú ajánlására,
- tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 1993 decemberében elfogadott nyilatkozatra a nők elleni erőszak megszüntetéséről, amely az első olyan nemzetközi emberi jogi okmány, amely kizárólag a nők elleni erőszakkal foglalkozik,
- tekintettel az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozóan a gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszak megelőzéséről és az azzal szembeni küzdelemről, valamint az áldozatok és veszélyeztetett csoportok védelméről szóló egyedi program (Daphne III. program) létrehozásáról szóló,

¹ HL L 337., 2011.12.20., 9. o.

2007. június 20-i 779/2007/EK európai parlamenti és tanácsi határozatra,

- tekintettel a határokon átívelő szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezményt kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyvre,
- 1. felkéri a Bizottságot, a tagállamokat, a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetét, valamint nemzetközi és nem-kormányzati szervezeteket, hogy tegyenek további erőfeszítéseket a nemekre lebontott hiteles adatok gyűjtése, ellenőrzése és cseréje terén annak érdekében, hogy átfogó képet kaphassanak a kísérő nélküli nőnemű kiskorúak és különösen a lányok számáról, és megvizsgálhassák e csoport sajátos igényeit azzal a céllal, hogy támogatást biztosítsanak számukra, e kérdések kezelésére irányuló konkrét intézkedéseket hajthassanak végre, valamint megoszthassák legjobb gyakorlatukat ezen intézkedések javítása érdekében;
- 2. felszólítja a tagállamokat, hogy a gyermekek jogainak védelme érdekében biztosítsák a kísérő nélküli lányok megfelelő közigazgatási gyámság alá helyezéshez való jogát és rendezetlen jogállásuk elkerülését; hangsúlyozza, hogy a lányokból anyák válhatnak, és gyermekeikkel szemben a tagállamoknak szintén megfelelő bánásmódot kell tanúsítaniuk és teljes körű jogi védelmet kell biztosítaniuk számukra;
- 3. felszólítja a tagállamokat, hogy a kísérő nélküli kiskorúak esetében kövessék az életkor tanúsítására szolgáló eljárásokat, a szociális szolgálatok által lefolytatott interjúk után pedig jegyezzék fel adataikat, és lehetőség szerint, illetve szükség esetén családegyesítésükig vagy nagykorúvá válásukig őrizték meg azokat az adott országban való tartózkodásuk teljes időtartamára;
- 4. rámutat, hogy a kísérő nélküli kiskorúak, különösen a lányok, kétszer olyan súlyos nehézségekkel és problémákkal nézhetnek szembe, mint más kiskorúak; megállapítja, hogy amiatt még kiszolgáltatottabbak, hogy ugyanolyan igényekkel rendelkeznek, mint a többi kiskorú, ám ugyanakkor hasonló igényeik és tapasztalataik vannak, mint a többi menekültnek;
- 5. emlékeztet azokra a különféle okokra, amelyek miatt kísérő nélküli kiskorúak érkeznek a tagállamokba; emlékeztet az emberkereskedelem nemektől függő jellegének elismerésére, és arra, hogy a lányokkal gyakran szexuális kizsákmányolás és visszaélés, bűnözők általi kizsákmányolás, gazdasági kizsákmányolás (például kényszerített szervadományozás), modern rabszolgatartás, törvénytelen gyerekmunka, koldulás vagy gyermekpornográfia céljából kereskednek, de legfőképpen szexuális kizsákmányolás céljából; kéri a tagállamokat, hogy ismerjék el e lányok védelemhez és tartózkodási engedélyhez való jogát, amennyiben a célországban kívánnak maradni; kéri, hogy a kiskorúak számára biztosított, segítségnyújtást és támogatást szolgáló valamennyi intézkedés legyen nemspecifikus;
- 6. rámutat, hogy az első kihívás a kísérő nélküli lányok láthatatlanságának megszüntetése; hangsúlyozza, hogy a láthatatlanság szorosan összefügg a társadalmi kirekesztéssel, a társadalmi kirekesztés veszélyével és azzal a kiszolgáltatottsággal, amelyet e lányok – rendezetlen jogállásuk, kiskorúságuk és nemük miatti hármasság megkülönböztetés áldozataiként – elszenvednek, illetve továbbá fokozza mindezt;

7. hangsúlyozza az emberkereskedelemmel, különösen a kísérő nélküli kiskorúak kereskedelmével és a kiskorúak szexuális kizsákmányolásával foglalkozó hálózatok felszámolására, valamint az áldozatoknak biztosított segítségnyújtási és támogatási programok létrehozására irányuló erőfeszítések jelentőségét;
8. kéri a tagállamokat, hogy kövessék a létrehozott felügyeleti eljárásokat, azaz jelöljenek ki felügyelőt – a kiskorú lányok esetében lehetőleg nőt –, aki minden kiskorú számára segítséget és iránymutatást nyújt jogai gyakorlásával kapcsolatban;
9. felkéri a tagállamokat, egyesületeket és nem kormányzati szervezeteket, hogy használják fel a gyermekek, a fiatalok és a nők elleni erőszak megelőzését és az azzal szembeni küzdelmet célzó Daphne III program helyébe lépő programot; kéri a tagállamokat, hogy hozzanak létre külön programokat a kísérő nélküli lányok elleni erőszak és megkülönböztetés felszámolására;
10. rámutat, hogy a nemi alapú erőszak és az emberkereskedelem áldozatává válás releváns lehet a menedékkérelmek, valamint a nyomozás és büntetőeljárás során a térítésmentes jogi tanácsadás és képviselő iránti kérelmek tekintetében is;
11. annak biztosítására kéri a tagállamokat, hogy a kísérő nélküli lányoknak nyújtott szolgáltatások olyan előzetes személyes értékelésen alapuljanak, amely figyelembe veszi minden egyes lány eltérő egyéni helyzetét és körülményeit, köztük olyan szempontokat, mint a származási hely, a családi stratégia, a személyes kapcsolatrendszer és rokonság, a migrációs útvonal, a munkaerő-piaci helyzet, a családi kötelezettségek és az érkezési országban a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés; hangsúlyozza, hogy e részletes értékelés segítségével a tagállamoknak és a gyámügyi szolgálatoknak képesnek kell lenniük arra, hogy megalkossák a lányok profilját és konkrét politikákat határozzanak meg; hangsúlyozza, hogy külön profilt kell figyelembe venni a szubszaharai országokból érkező, szexuális erőszak (erőszakos közöszülés, kényszerített terhesség, erőszak) áldozatává vált, kísérő nélküli lányok, a Kelet-Európából érkező, kísérő nélküli lányok, a szexuális kizsákmányolás céljából emberkereskedelem áldozatává vált lányok, a koldulni küldött vagy kisebb bűncselekményekben érintett roma lányok, illetve azon lányok tekintetében, akik általuk nem ismert rokonnal való találkozás céljából vándoroltak be;
12. felkéri a Bizottságot, hogy gyűjtse össze a fogadási és beilleszkedési intézkedések egyes tagállamok által követett legjobb gyakorlatait a kísérő nélküli kiskorúaknak megfelelő ellátása és támogatása biztosításának tekintetében; kéri a tagállamokat, hogy jogállásuktól vagy egyéb helyzetüktől függetlenül, megkülönböztetés nélkül valamennyi gyermek számára biztosítsák a megfelelő egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, és gondoskodjanak kötelező hivatalos tolmácsolásról és a kultúrák közötti közvetítés elősegítéséről; hangsúlyozza, hogy különösen a lányoknak, de a fiúknak is – lehetőség szerint – a saját nemükkel azonos nemű orvost kell biztosítani, amennyiben inkább azt választják; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a kísérő nélküli, menedékkérő gyermekek érzelmi problémáira és mentális egészségi állapotára; kéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki a női nemi szervek megcsonkításának vagy bármely más szexuális erőszak áldozatává vált, kísérő nélküli lányokra irányuló konkrét egészségügyi és fiziológiai programokat;
13. kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák a lányok oktatáshoz való jogát és védjék meg őket a

kettős megbélyegzéstől;

14. hangsúlyozza a külföldiek központokban történő fogva tartásának körülményei és szabályozása terén fennálló tagállami különbségeket, és felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e téren tartsák tiszteletben az alapvető emberi jogokat; a megfelelő szintű magánszféra biztosítása érdekében annak biztosítására kéri a tagállamokat, hogy a fogvatartott nőknek lehetőségük legyen a férfiaktól elzártan, külön zárkában tartózkodni, kivéve, ha a szóban forgó férfiak családtagok;
15. emlékeztet arra, hogy a kísérő nélküli kiskorúakat az Unióban a hatóságok gyakran a bevándorlási törvények megszegőiként és nem az életkorukból és a sajátos helyzetükből fakadó jogok alanyaiként kezelik;
16. felkéri a tagállamokat, hogy a menedékhelyeken biztosítsanak megfelelő emberi felügyeletet kellő számú női alkalmazott – többek között tolmácsok – révén annak érdekében, hogy megfelelő, a nemi szempontot figyelembe vevő környezetet és szociális, pszichológiai és orvosi támogatást biztosítsanak a fiatal lányok számára; hangsúlyozza a személyzet folyamatos képzésének és rendszeres tájékoztatásának szükségességét a kiskorúakra vonatkozó jogi szabályozás egészével kapcsolatban;
17. kéri a tagállamokat, hogy nemek szerint válasszák meg a mentorokat, tanácsadókat vagy asszisztenseket, abból a feltételezésből kiindulva, hogy egyes kérdésekben a kiskorú lányok könnyebben kommunikálnak a női személyzettel;
18. felkéri a tagállamokat, hogy indítsanak kötelező nemspecifikus képzéseket a menedékhelyeken kísérő nélküli kiskorúakat fogadó személyzet, illetve e kiskorúakat kikérdező, ügyükben döntést hozó és jogi képviselőket ellátó személyek számára, illetve biztosítsák, hogy a tagállamok rendőrsége és jogi hatóságai is rendszeresen részesüljenek nemspecifikus képzésben;
19. felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és hajtsanak végre külön intézkedéseket a várandós vagy kisgyermekes kiskorúak számára, ideértve a pszichológiai és egészségügyi támogatás és gondozási szolgáltatás biztosítását; szorgalmazza továbbá, hogy a befogadó szállásokat alakítsák át a várandósság alatti és különösen utáni sajátos igényeiknek megfelelően;
20. felkéri a Bizottságot, hogy a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetével együttműködve a kísérő nélküli kiskorúakról szóló következő cselekvési terve részeként javasoljon a nemi szempontok figyelembevételére vonatkozó harmonizált minimumkövetelményeket a rendelkezésre álló legjobb gyakorlatok alapján;
21. felkéri a tagállamokat, hogy készítsenek a nemi szempontokat és a gyermekek érdekeit figyelembe vevő füzeteket több nyelven, amelyekben tájékoztatják a kiskorúakat menedékkérői jogaikról és kötelezettségeikről, beleértve a nemi alapú üldöztetés – menedékjog megadásának indokaként elismert – különféle formáit is;
22. felkéri a tagállamokat, hogy vegyék fontolóra a nemi alapú menedékkérelmek elsőbbségének biztosítását annak érdekében, hogy védelmet nyújtsanak azoknak a lányoknak, akik olyan, különösen bizonytalan politikai helyzetű harmadik országból

származnak, amelyben a lányokat hátrányos megkülönböztetés éri és az erőszak számos formáját szenvedik el, mint például a kényszerházasság, a nemi erőszak és a női nemi szervek megcsönkítése;

23. rámutat arra, hogy a nemi alapú üldöztetés tekintetében egy ország sem tekinthető „biztonságosnak”, és kéri a tagállamokat, hogy ezt vegyék figyelembe;
24. felkéri a Bizottságot, hogy fordítson kiemelt figyelmet az észak-afrikai országokból érkező, kísérő nélküli lányok helyzetére; megjegyzi, hogy a dél-európai tagállamok az arab tavasz eseményei következtében jelentős bevándorlási hullámmal szembesülnek, ezért meg kell kapniuk a szükséges támogatást az EU-tól annak érdekében, hogy e helyzetet megfelelően tudják kezelni.
25. kéri a Bizottságot, hogy – a bővítéssel kapcsolatos támogatások keretében – a kísérő nélküli gyermekáldozatokra és az őket érintő kockázatokra irányuló védelmi programok finanszírozása révén vezessen be megelőző intézkedéseket a potenciálisan kiszolgáltatott csoportok számára.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	29.5.2013
A zárószavazás eredménye	+ : 25 - : 0 0 : 5
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Roberta Angelilli, Anne Delvaux, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Katarína Neveďalová, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Martina Anderson

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	19.6.2013						
A zárószavazás eredménye	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">48</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">4</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	48	–:	4	0:	0
+:	48						
–:	4						
0:	0						
A zárószavazáson jelen lévő tagok	<p>Jan Philipp Albrecht, Edit Bauer, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claeys, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Gál, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando López Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Svetoslav Hristov Malinov, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Jacek Protasiewicz, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Kyriacos Triantaphyllides, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana Ždanoka, Auke Zijlstra</p>						
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Elena Oana Antonescu, Anna Maria Corazza Bildt, Dimitrios Droutsas, Monika Hohlmeier, Jan Mulder						
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Jürgen Creutzmann, Jelko Kacin, Olle Ludvigsson						